

פרוטוקול מס' 113
מישיבת ועדה החינוך והתרכות
שחת קיימה כיום ד', ג' בשבט תשל"ב - 19.1.72, שעה 08:45

נכחו:

חברי הועדה:
א. כץ, א. רימלט - יו"ר
ה. גרוסמן
ש. לויין
ע. פינכרג-סידני
ד. קורן
א. רזיאל-נאור
ב. שור
נ. אליעד
מ.צ. נריה

מוזמנים:
א. פלד - משרד החינוך והתרכות
ע. סכט - משרד המשפטים
א. שמואלי - משרד החינוך והתרכות
ר. סטנר - משרד החינוך והתרכות

מזכירת הועדה: ד. פלד

רשמה: א. וכר

סדר היום: חוק לתיקון פקודה העתיקות (מס. 2), תשל"ב-1972
(1) חוק לתיקון פקודה העתיקות (מס. 2), תשל"ב-1972
(2) שאילתה

היו"ר א. כץ: אני פותח את הישיבה. ומקדם בכרכה את מזכיר הכנסת מר לורך, שזו השתתפותו הראשונה כח כרתנו. אני מקווה שנצליח לסיים את החוק לתיקון פקודת העתיקות, לאחר מכן מנכ"ל משרד החינוך והתרכות ישיב על מספר רב של שאלות. אני מציע שנעבור סופית על הסעיפים שאין להם תיקון.

סעיף 12א עוסק באיסור מכירת עתיקות ללא רשיון. אין שום הערות או הסתייגות והסעיף אושר.

לגבי סעיף 2 יש הערות לנוסח המוצע.

ע. סבט: אין הסתייגות לגבי התיקון של פסקה 3. זהו שילוב של הצעתו הפרטית של חה"כ קלינגהופר שביקש להעלות את העונשים. הועדה רק רצחה להעלות עוד יותר את הקנס. הועדה הציעה 30,000 ל"י קנס. אין לנו הערות לכך.

היו"ר א. כץ: אני מציע שנאשר את סעיף 2(1). נצביע על ההסתייגות שישנה. בסעיף 2(1) מציע חה"כ אבנרי במקום 30,000 ל"י - 50,000 ל"י. הצבעה. ההסתייגות לא נתקבלה.

ע. סבט: לגבי סעיף 2(2): בנוסח הכחול נוסחה פסקה 10 "העובר על הוראות סעיף 12א, דינו - מאסר שנה או קנס 30,000 ל"י." הועדה ביקשה להכחין ולקבוע רק עונש של קנס לגבי סוגים מסוימים העוברים סעיף 12א. הועדה סיכמה איפוא לקבוע בפסקה 10 את ההוראה "העובר על הוראות סעיף 12א, דינו - מאסר שנה או קנס 30,000 ל"י אולם מי שמסר ללא רשיון עתיקה שלא דרך מכר, ללא תמורה וכתום לב, ואשר המנהל כי היה נותן לו רשיון אילו נתבקש לכך, דינו - קנס 30,000 ל"י."

אנו הצבענו על כך שהנוסח הזה יוצא דופן. אנו רגילים לקבוע בחוקים שלנו שמי שעובר על איסור מסויים, העונש שלו הוא המכסימלי. כתי המשפט קובעים עונש פחות אם זה היה כתום לב או אם העבירה לא כל כך חמורה. העברנו את הנוסח ליועץ המשפטי לממשלה והשבתו היתה שהנוסח כפי שהועדה מבקשת, אין לו תקדים. הנוסח הזה עלול לשבש את הפירוש של חוקים קודמים מפני ששם לא מדובר לא על תום לב ולא על תמורה ולא על הפחתת העונש כי כתי המשפט שוקלים זאת. יצעתיד יהיה לנו קשה לנסח חוקים, כי כל פעם תתעורר הבעיה אם אנו לא צריכים לקבוע עונש נפרד כשהיו צידוקים שונים. לכן מבקש היועץ המשפטי לממשלה שהועדה תחזור לנוסח בהצעה הכחולה. וחזקה על כתי המשפט שהם לא יטילו את העונשים המכסימליים ואפילו הרבה פחות מזה כשיפמלאו כל הנתונים שהתבקשו בנוסח של הועדה.

ד. סטנר: הכאתי את התוספת של הועדה לפני שר החינוך והתרכות ונתבקשתי על-ידיו לומר שהוא מבקש להחזיר את הנוסח כפי שהיועץ המשפטי קבע. הוא ביקש לרשום הסתייגות אם הועדה תעמוד על העברת התוספת, והוא יסתייג כמליאה. נימוקיו של השר הם לא רק אלה של היועץ המשפטי לממשלה, אלא הוא לא רוצה להשאיר סדק שאנשים ינצלו אותו.

ע. פינברג-סירני: היות וגם בפעם הקודמת התנגדת לתיקון הועדה, נוח לי לדבר עכשיו. אני חושבת שאנו פה מנסים לעשות כחוק הוראות לשופטים שלא מותירות להם את האפשרות להחליט. אני בעד חזרה לנוסח הקודם. אני מתפלאת על חברי הועדה; כל קודם רובם ניסו להחמיר. וכענין זה נותנים פתח מאוד גדול.

ש. לוי: אני מצטער שאני נני יכול להיענות לבקשת שר החינוך. אני מוכן לוותר על הענין של "ללא תמורה וכתום לב", אבל אני עומד שיש להכחין בין מי שמוכר עתיקה לבין מי שמסר במחנה. לדעתי קנס של 30,000 לירות דיו כדי לסתום כל סדק. אם לא ימהר לתת מתנה. לכן הנימוק של סגמת סדק לא תופס כאן. החוק צריך להבחין בין מי שעוסק במסחר ומוכר עתיקות למען כצע כסף ובין מי שמסר בתור חברה או מתוך ענין ארכיאולוגי. אני מציע שנעמוד על ההבחנה ואני מוכן להשמיט "ללא תמורה וכתום לב".

ד. קורן: אני רוצה להיות נאמן לדברי בכנסת. טענתי בכנסת שצריך לשנות את הנוסח ולומר "לא ימכור וימסור אדם עתיקה, אלא ברשיון", ואין להכחין בין מכירה לתושב או ללא תושב. אני מניח שאם יתקבל התיקון של הועדה, יסע אדם עם אורחיו מחו"ל.

ד. קורן :

יראה עתיקה, יקנה זאת התייר והוא ימכור זאת לידידו כח"ל, וכחחלט כחום לב. אם ימסור כחום לב, למה שישלם קנס?

ש. לויין :

אם מוסר כחום לב דינו קנס.

ד. קורן :

אני לחומל בנוסח הכחול. איני יודע אם 30,000 ל"י קנס זה מספיק.

אם אישים כמו ראש הממשלה או הנשיא רוצים לתת מתנה לאורחים מחו"ל, הם יכולים לתת עתיקה מהארץ, אבל הם צריכים לקבל רשיון ממנהל אגף העתיקות ועוזרים יטפלו בכך. יש מספיק מתנות כחחום העתיקות שאפשר למוסר אותם כשי. לכן אני תומך בנוסח כחוכרת הכחולה ולא בתיקון שהוצע.

א. פלד :

אני רוצה להסב את השומה-לכ חברי הועדה שלפעמינ על-ידי, הו ראה אחת יוצרים עומס מינהלי שקשה לעמוד בו. אם תדרשו שכל העברה כין תושב ללא תושב, כחום לב או לא הצטדך להיכדק, אני אבקש להכפיל את תקציב מנגנון אגף העתיקות.

ד. קורן :

אני מבין שלא הצלחתי בתיקון שלי, כי סעיף 1 ממילא אושר כבר.

ע. סבט :

הייתי רוצה לענות לחה"כ לויין. הוא רוצה להבחין כין מוכר למוסר. אני חושב שהכחנה כזו לא מתקבלת על הדעת. אם אתה קובע כאופן ממשי שמוסר יוטל עליו רק קנס 30,000 לירות, אז בדרך הקלה ביותר יתכן שאנשים יעבירו עתיקות לחו"ל. כאשר אנו דורשים לא להחין, הכוונה היא שלא אדם שמוסר כחום לב יקבל שנה מאסר, אלא שכיח המשפט יבחון זאת.

נ. אליעד :

אני תומך בעמדתו של מר סבט. יש פה גם מונח משפטי ומקובלות כחתי המשפט. הייתי מציע לא להכביד על צורת הניסוח של חוקים. זו תהיה הפעם הראשונה שיהיה כתוב "כחום לב". הייתי מציע לא להכניס "כחום לב".

ש. לויין :

הסכמתי שיש לבטל את חום לב. אבל יש סיג אחר שאם המדובר בעתיקה שמנהל אגף העתיקות היה נוהג רשיון אילו היו פונים אליו, במקרה זה אדם ייענש רק בקנס.

היו"ר א. כץ :

אני מציע שנכריע כבר בנושא זה קודם קל נחליט אם מקבלים את הטיוטא המקורית הכחולה, ואם היא מתקבלת, הכל נופל ממילא.

מי בעד השארת סעיף 2 כפי שמופיע במקור כטיוטה הכחולה? הצבעה - 4 : 4 קולות. אני מציע שנכריע כי שיבה הקרובה, כשיחיו עוד חברים.

נעבור לסעיפים שאינם שנויים כמחלוקת. לגבי סעיף 11 אין התנגדות.

ד. קורן :

מדוע שסוחר שאינו מנהל רשימת מצאי לא יופקע רשיונו?

ע. סבט :

יש בחוק לגבי סוחר עניין של הפקעת רשיון. פה אנו קובעים שאם הופקע רשיונו או לא, מטילים עליו עונש.

אתה אומר שהקנס הוא נוסף על שלילה הרשיון.

ע. סבט :

בחלט.

ש. לויין :

אי-אפשר לשפוט אדם בשני עונשים. אם אדם עשה עבירה כל כך חמורה, השופט

ישלול לו את רשיונו.

ר. סטנר :

הסיבה המקורית שהכנסנו את הפסקה תזו היא שהתעורר החשש לגבי סעיף 9 בפקודת העתיקות, שם נאמר כי אם מישו מפר את תנאי הרשיון, אפשר לבטל את רשיונו. השאלה איזה תנאים אפשר להטיל. המיד יכולים לטעון שהנאי מסויים הוא מחוץ לחוק. מכיוון שהתעורר חשש כזה, העדפנו לתת אחיזה בגוף החוק למצאי שהוא חשבו לאין ערוך. אנו לא ביטלנו רשיונות סוחרים שלא הקפידו על המצאי

ר. סטנר:

מפני החשש שהם יטענו שהדרישה חסו מפרזות וחיא מחוץ לחוק. אם הסעיף הזה ישאר, מספר הסוחרים שי היו מוכנים לפעול לפי החוק יגדל מאוד, ולא יהיה אולי צורך להשתמש בחוק. זו הסיבה שהכנסנו זאת לכאן.

ע. סבט:

החוק לא קבע עד עכשיו ענין של רשימת מצאי על-ידי סוחרים. זו נקודה מאוד חשובה. בתקנות נקבעה הוראה מפורשת: "הסוחר חייב לקיים פנקסים ורישומים שבהם ירשום ממי רכש את העתיקה, למי הוא מסר וכד'". בתקנות אין סנקציה. כגלל הסיבה שב' סטנר ציינה, קבענו בסעיף 22 שקובע את דבר העונשים, פסקה מפורשת (11) "סוחר שאינו מנהל רשימת מצאי בדרך האמורה בתקנות, דינו - מאסר שנה או קנס 30,000 לירות". העונש הוא חמור כי אגף העתיקות רואה זאת בצורה חמורה מאוד, כי אז אפשר למכור סחם.

א. רימלט:

אם רוצים להחמיר את העונשים על סוחר שאינו מנהל רשימת מצאי, ושיש חשש שהוא עלול למכור עתיקות, אולי אפשר להעלות את הקנס הכספי, במקום שלילת רשיון. צריך לתת לאדם אפשרות שיחזור בו. אפשר אולי להעלות את הקנס ל-50,000 לירות. זה המכסום ואין זאת אומרת שיטילו בכל מקרה את העונש, אבל זה יחייב רישום המצאי.

א. רזיאל - נאור:

אם הצורך לניהול מצאי הוא כל כך חשוב, והאפשרות לטעון בעת המשפט שהדרישה לנהל את רשימת המצאי עשויה להיות מחוץ לחוק, מדוע לא יביאו תיקון בגוף החוק האומר במפורש כי מי שרוצה לקבל רשיון חייב לנהל מצאי. את פרטי החובה הזו להשאיר לתקנות. אבל החיוב לנהל רשימת מצאי צריך להיות כלול בחוק ולא על-ידי הקביעה שמי שלא ינהל יקבל עונש.

ד. קורן:

האם החובה לנהל רשימות היא ממש חובה שאינה כרוכה בשום עונש אם לא מקיימים אותה?

ע. סבט:

לפי התקנות, יש תקנות שקובעות את דבר המצאי. אבל אין סנקציה לגבי העניין. לכן אנו קובעים פה את הגיבוי לסנקציה. זה לא חשוב אם יקבע בחוק כחור הוראה כללית. אנו מכינים חוק עתיקות כללי שכולל 100 סעיפים. לשם מה לחקן את הפקודה כדברים שאינם דחופים. ענין העונש הוא דחוף, כי יש הרבה סוחרים שלא מקיימים מצאי. ויש שמוציאים סחורות לחו"ל. לכן אנו מביאים את התיקון לפקודה. מה שנוגע לתיקונים יואר רחבים יבוא בפניכם כשתדונו בחוק העתיקות. ההוראה האלה שבתיקון לפקודה משולבות גם כן בחוק.

ש. לוי:

אינני מתנגד לסעיף המצאי. שאלתי היא האם יתכן שאדם שלא ערך רשימת מצאי נדון גם לקנס וגם ישללו ממנו רשיון המסחר?

ע. סבט:

זה לפי קביעת בית המשפט. ישנה הוראה שאמץ לשלול רשיון מסוחר אם לא מקיים את החובות כמו לגבי רופא. בית המשפט יקבע אם צריכים להעניש אותו פעמיים.

ר. סטנר:

סעיף זה לא מחוייב הפעלה. מה שחשוב בסעיף זה הוא שנוכח להגיד לסוחר שאינו ממלא את המצאי שלו, שנבטל לו את הרשיון. גם היום אפשר להגיד זאת, אלא שיש ספק אם כיטול הרשיון לא יתקל בכב"ץ. לפי סעיף זה, אם נראה שהאירוס כניטול הרשיון איננו מספיק, יש אפשרות להביא זאת לבית המשפט. מצב המצאי יהיה לגמרי אחרת אם נכניס אותו לתוך החוק.

ג. אליעד:

לח"כ לוי: אני שלילת רשיון לא נמצא רק פה. גם לגבי נהג ישנה שורה עונשים שאפשר

לתת את פולס ביחד.

אני תומך בדעתו של ח"כ רימלט שאמר שעונש של 30,000 לירות איננו מספיק. הייתי מעלה על 50,000 לירות. אילו לא הייתי נדחע, הייתי מציע אפילו 100,000 לירות. שאם לא כן יכול אדם למכור עתיקה בשווי 200,000 לירות ואם יתפס העונש יהיה רק 30,000 לירות וההפרש יהיה לו רווח נקי. נסמוך על בית המשפט אם יהיה מקרה של עתיקה בשווי 1,000 לירות כל כך. לאדם כזה לא יטילו קנס של 30,000 לירות.

ד. קורן:

אני חושב שרצון לפתור את הכעיה על ידי כך שנאמר: "סוחר שאינו מנהל רשימת מצאי, דינו מאסר שנה או קנס 30,000 לירות או שלילת רשיונו".

זלילת רשיון נמצאת בסעיף אחר.

ע. סכט:

קודם כל אנו צריכים לדעת אם רוצים לשנות את הסעיף בנוסח העתה. אם הרוב בעד שינוי,

היו"ר א. כץ:

נחליט איזה שינוי.

הצבעה - הרוב בעד השארת הסעיף בנוסח הכתוב.

חה"כ ד. קורן וא. רוזיאל - נאור מסתייגים.

חה"כ דימלט: מחליף את חה"כ א. כץ בתפקיד היושב-ראש.

בהצבעה על סעיף 2, לאחר ויכוח היה תיקו.

א. פלד:

האם מישהו מציע שנדון על סעיף זה כעת? אם אין הצעה, נדון בזה בישיבה הבאה.

היו"ר א. דימלט:

נעבור לסעיף 3.

בסעיף 22 בסעיף קטן (11) נאמד "סחר שאינו מנהל רשימה מצא בדרך האמורה בתקנות, דינו -

א. רוזיאל - נאור:

מאסר שנה או קנס...". ואילו בסעיף שבא מאוחר יותר מתגלה שיש צורך בניהול רשימה כזו. יש להסדיר זאת בצורה הגיונית. אני מציעה שייכתב שיש צורך לבקש רשיון, וקבל רשיון תהיה סותנית בחובה לניהול מצאי, מי שלא ינהל ייענש. הדרך כיצד למהל את הרשימה תהיה מפורשת בתקנות. על זה שמעת תשובה מהיועץ המשפטי למה להיכנס לתיקונים כשהחוק פולט עומד לדיון בעתיד. זה כמו הטלאה. אין לזה שום טעם. למה לא לעשות זאת שתתקבל אחריות והשתלשלות הגיונית של הדברים.

ר. סטנר:

הצרה היא שאנו מתקנים עתה פקודה קיימת. כשאנו נגיש לכם את חוק העתיקות, סידרנו את סדר הסעיפים בצורה אחרת. אבל פה אנו לא רוצים להטריח אתם בניסוח כולל ושינוי של צורת פקודת העתיקות. הצורה כפי שהיא עכשיו היא על-פי נוסח החוק האנגלי. בכ' רוזיאל - נאור רצוה שייאמר בגוף החוק. זה מה שאנו מציעים, אבל זה קשור בסעיף אחר שחוק. ההגיון יהיה יותר טוב בחוק החדש.

ע. פינכנג-סירני:

יש לי שאלה בקשר לסעיף (3). מה הכוונה "זולת שהוא החזיקם לא לשם מסחר", הרי המדובר

כסוחר עתיקות?

ר. סטנר:

הוא צריך להוכיח שזה רק כשכיל למשוך לחלון הראווה.

היו"ר א. דימלט:

הצעת מציע שלא נכניס את הרשיון. מצד שני הייתי מוריד את סעיף קטן (11) לכאן. והייתי אומר "סוחר ינהל רשימה מצא בדרך האמורה בתקנות. בעל עסק שיש ברשותו שלושה ממצאים לפחות וכו'", ואחר-כך מוסיף: "סוחר שאינו מנהל רשימה מצאי בדרך האמורה בתקנות, דינו - מאסר שנה או קנס 30,000 לירות".

ע. סכט:

אנו צמודים עכשיו לפקודת העתיקות. החוק יהיה יותר טוב.

היו"ר א. דימלט:

מי לכך שעל אף הצורה הקשורה בפקודה, לאשר את סעיף 3 כפי שהוא היום מסתמך תוכנו?

הצבעה - אין התנגדות.

אני יכול להצביע על כל החוק כי קבענו שעל

סעיף (2) יהיה עוד דיון.

נעבור לסעיף 2 של סדר הית. לפני כן אני

מבקש חשוכות מהמנכ"ל א. פלד לשאילתות.

א. פלד:

אני רוצה להשלים אינפורמציה שמסרתי כאן על התאבדותו של התלמיד בב"ס תיכון בכפר סילבר. לאחר שמסרתי את המידע, שאלו אותי מספר שאלות ואמרתי שאינני יכול לענות. אני יכול עכשיו להשלים את המידע. ראשית, המשטרה כנראה עומדת לגמור את הכדיקה. פנינו להתיר ועדת כירור. שאלו מה נעשה מעבר להתחייבויות הפורמליות? המידע הוא לפי דיווחו של מנהל המוסד. בית הספר קיים פעולות הסברה חינוכיות למניעת הישנות מקרים כאלה. נשאלה שאלה אם קיימים קשר עם ההורים. בית הספר דיווח להורים מיד לאור שנחגלה המעשה, וההורים באו לבית הספר.

ג. פלד:

זהורים אמרו שהם מעדיפים את המאמצים להציל את חיי התלמיד. (במקרה היה שם סטודנט לרפואה). לדברי המנהל ההורים ממשיכים לנהל שיחות. מנהל בית הספר מוסיף שרק אחת מתכונותיו של ההורים לא ספרו לעולם שכנס זיה כטיפול פסיכיאטרי שוטף בארה"ב (הילד הוכא כילד רגיל). החיים מוסד החינוכי חזרו למסלולם הרגיל.

זי"ר א. רימלט:

היה רצוי מאוד שמשדד החינוך יחייב כבתי-ספר על-יסודיים ופנימיות שמקבלים תלמידים מחו"ל ללא הורים, להביא אותם לרופא פסיכולוג כי ההורים לא יגלו את זה. הם חושבים שימצאו תרופה אם הילד ייצא מהמשפחה. הואיל וזה אחריות רבה על המוסד, והאחריות נופלת על משדד החינוך, שמשדד החינוך יחייב שתקיימם שיחה עם כל ילד על-ידי פסיכולוג. שנית, חשוב שיהיה כבית-הספר פסיכולוג שיוכל לעקוב אחרי התלמיד.

ז. גרוסמן:

אני תושבת שהצעת הזי"ר לא תיתן תוצאות. כי בשיתוף פסיכולוג אי אפשר לגלות. הייתי יוצה להציע שלא יבוא ילד בלי כרטיס מחו"ל.

ג. אלעד:

האם קיים שאלון? וגאם התשובה לא נכונה?

א. פלד:

זה קורה.

זי"ר א. רימלט:

יש הורים שמסתירים עובדות שחושבים שעלולות לגרום נזק לילד.

ב. אלעד:

אני רוצה לדעת אם זה הפה היה כך? אני חושב שזה לא יהיה קל לכל ילד לעבור בדיקה אם זה יהיה רק לגבי ילדים מחו"ל.

ג. צ. נריה:

אני נלהב להצעת הזי"ר. מצבם של הילדים שמגיעים מחו"ל איננו כל כך בסדר. יש הכרח שהילד יעבור בדיקה של פסיכולוג כדי לדעת את הרקע הכללי שלו, לא רק האישי, ואז המחנך והמדריך יידע איך לטפל בילד.

א. רזיאל-נאור:

אולי מר שמואלי יכול לתת יותר פרטים. השאלה היא אם הילדים שמגיעים לפנימיה מקבלים רק מקום מגורים, או תחליף ממשל לבית. יש בעיות גם בתוך הבית. בייחוד לגיל הזה. האם יש מלבד כל הסידורים הטכניים מלבד המורים, המנהל, המחנך, המדריך, האם יש אדם שעוקב בעין בוחנת אחרי הנערים האלה. הם לא מגיעים ביום אחד להתאבדות. האם לא ראו שהוא מדוכא, שהוא חולמני או מה שהתרחש איתו? איך יכול להיות שילד שהה מוסד ולא ראו שהוא כמכוכה. אני תומכת בהצעתו של זי"ר הועדה. צריך להיות מעקב. צריך להיוחסיות ולרגע שיודע איך לשוחח עם ילדים. צריכה להיות מערכת שאלות בכל שאלון שכולם ממלאים. צריכות להיות שאלות אם היה הילד כטיפול אצל רופא שניינים וכו' ואז להגיע לפסיכיאטר. אם זה כתוב בכל שאלון, יותר קל לענות כן או לא. כמובן, שום איש לא יכול להיות אחראי על זה שמישהו יעלים עובדות.

ד. קורן:

אני חושב שהצעתה של חה"כ גרוסמן היא נכונה, אבל אינה מספיקה. כרטיס רפואי צריך להגיע וזה אפשרי. עליית הנוער עושה זאת. אנו מקבלים אצלנו כמשק חכורה קבועה למשך שנה. כשהם מגיעים אנו מקבלים את הכרטיס הרפואי. מארה"ב מקבלים זאת מהמוסד שמטפל בזה. לכרטיס רפואי זה יש חשיבות מוגבלת, כי התכונות לנו מתוך הנסיון שהיו כאלה שהיינו צריכים להחזיר אותם לארה"ב, כי הסכר לאחר מכן שהכחור מופרע ומה שנכתב שם-נכתב על-ידי רופא המשפחה שחשב שאולי יעזור כמה שיכתוב.

ה. זי"ר א. רימלט:

על אף הערך המוגבל, אתה מציע לנסות.

ד. קורן:

אבל אני חושב שהצעת זי"ר הועדה היא נכונה וצריך לקבל אותה. אינני חושב שהועדה צריכה להציע הצעה מיוחדת. הילד צריך להיבדק בארץ נוסף לכרטיס.

ג. אליעד:

אני חושב שיהיה נוח שכל ילד שבא מחו"ל צריך לעבור בדיקה פסיכולוגית. לדעתי זה מסוכן. יש להכדיל אם מקבלים בעיה כדבר הכרחי בתוך פנימיה שיהיה פסיכולוג

נ. אל יעד:

מומחה לבעיות צפויות. זה חל על כל התלמידים בפנימיה כמיוחד כשמקבילים נוצר שהוא חדש לאוירה הישראלית. צריכה להיות דרך של מעקב, מילוי שאלון מהתחלה ועד הסוף, קבלה ראשונה עם הפסיכולוג האחראי. כשום אופן לא ליצור חוק שכל ילד צריך לעבור כדיקה פסיכולוגית.

ע. פינכבג-סירני:

אני מקבלת את הערת חה"כ אל יעד.
אני מציעה שבדיקה הפסיכולוגית יהיה רופא פסיכולוג. אבל מה שחשוב הוא שאחר כך יהיה מעקב בתוך המוסד. יש דברים שמתגלים בתוך המוסד. אולי מר שמואל יגיד לנו אם יש אדם כזה במוסד שעוקב אחרי התלמידים.

א. שמואל:

בקשר לתלמידים מחו"ל. מחו"ל מגיעים שני סוגי תלמידים: תלמידים המגיעים למוסדות חינוך המקיימים כאן קורסים חד-שנתיים או רב שנתיים וילדים אלה באים על-ידי עליית הנוער. הבדיקה של עליית הנוער היא אמורה מאוד. התלמיד נכדק מפנינות שונות ורכות כדי למנוע פלישתם של תלמידים מסוכנים. אני אומר זאת כנגד מקרה שתלמיד שנכדק בעיניו כוחנת הגיע לפנימיה של עליית הנוער ולפני 3-4 הגיע למשרדי. הסתבר שההורים שרצו לשלוח את הילד, הסתירו הרבה פרטים על חיי התלמיד. יש דברים מסוג זה שאי אפשר לגלות אותם. אשר לילדים שמגיעים למוסדות על-יסודיים, כמו מדרשת שדה-בוקר, "הדסים", מולי גודמן וכו', שם הבדיקה אינה כלל כלי חמורה, לכן היה כדאי שהצעת היו"ר תחול גם על אותם המוסדות, באמצעות משרד החינוך והתרבות. גם אז אני חושש שהנערים המגיעים ארצה הם ממשפחות חרוטות, ושההורים שולחים אותם כדי להיפטר מהם.

א. פלד:

אני חושב שאין להכליל. אבל יש גם כאלה. אני מודה לחה"כ על ההצעות, ואנו מטפלים בזה. אני עובר לשאילתה נוספות: של חה"כ אל יעד, בענין בית-הספר העירוני כיפון, תיכון עירוני י"ב. העובדות נכונות. בית-הספר חסר חשמל. העניין נמצא בטיפול העירייה; אנו עושים כמיטב יכולתנו לגבור על התקלה הזו.

א. רזיאל-נאור:

מעניין לבצע מתי הובאו הידיעות לידיעת משרד החינוך על המצב שם; כמה זמן עבר מאז; והאם התחילו כבר לחקן את המצב; וכמה זמן צריך לצפות שהמצב יתוקן, או שיש להעביר את המוסד לכנין אחר?

א. פלד:

בית הספר אינו זקוק לרשיון כי הוא עירוני. יש הכחנה ברורה בין הסמכויות והאחריות של משרד החינוך והבעלויות השונות מאידך גיסא. הסמכות הגדולה ביותר זו הרשות המקומית. אח"כ הרשות הפרטיות כגון "אורט", "עמל" וישנן גם בעלויות פרטיות כמו בית הספר הריאלי, גימנסיה הרצליה, "דביר" ו"אשכולות" כיפון. מוסכם מה סמכותם ואחריותם. נכון ששר החינוך אחראי לגבי כל מה שנעשה בתחום החינוך, אבל סמכויותיו מוגבלות. לשאלת חה"כ פרוש: הוא שאל מה מצב הנשירה מבתי הספר היסודיים כמקומות אחרים כארץ מחוץ לירושלים, - מה עושה משרד החינוך בנדון זה.

התשובה: כפי שמסרתי על-כך לפני כמה חודשים, לא קיימים נתונים מדויקים על מצב המשירה מבתי הספר היסודיים. זהו מחדל. אני אומר מה עשינו כדי להגביר על המחדל הזה. יש הערכות שונות לענין זה. יש מי שטוען שמגילאי חובה מספרם מגיע ל-15,000 ילדים. ככל שזה מגיע לתקרה הגבוהה יותר, ומספר גדל. הקמנו מנגנון שתפקידו היחידי הוא לטפל בבעיה הזו. למגנון זה יש מרכז משרד הראשי, וכראשו עומדת מנהלת ביה"ס "ממז" בירושלים, והיא מכירה את הכעיה. כתיאום עם רשויות מקומיות אנו ממנים כעת קציני ביקור סדיר באותם המקומות שפרוכלמטיים. הם מבקרים ברשויות, כמו מעלות, ירושלים או אשדוד. תפקידו של קצין הביקור הוא לעבור מבית ספר לבית ספר ותפקידו לוודא שאין נשירה. הוא עובר על רשימת הביקורים והספורים, הוא כוונת נעדר למעלה מזמן סביר; כוונת מה נעשה על ידי בית הספר כדי לברר שהילד אמנם חולה ולא נעלם. ולאחר איתור הנערים הוא דואג להפניית הנערים למקומות המתאימים. חלקם מוחזר לבית הספר, חלקם מופנה למוסדות המתאימים.

ב. שחור:

מוסדות משרד הסעד אינם כלולים?

א. פלד:

כן. יש מערכת שלמה של מוסדות להפניה. הפניה לכל מוסד כזה כלולה בקשיים. יש דיוג מבחינת ההערכה כשיבור

א. פלד:

לכן אם אתה מפנה ילד ל"מפתן" ואפשר להפנות אותו לבית ספר רגיל מכחה אטיה או מכחה קלט או במרכז נוער, אנו מעדיפים לעשות זאת. כדי לא להטיל עליו כחם שהוא ציה כ"מפתן".

ד. קורן:

שמעתי שהתכרר למשרד החינוך שמספר בני עדות המזרח שהשיגו תעודת בגרות בשנה האחרונה, ירד באופן אכסולוטי. השאלה, האם עקבתם גם על הסיבות לכך, והאם זה קשור כנשירה מבית הספר או שיש סיבות אחרות? מה חושבים לעשות בנושא?

א. פלד:

זו שאילתה חדשה.

חה"כ לויין שאל מהו תקן השעות בבית ספר יסודי במיוחד בכח"א - ד; ושאלה של חה"כ פרוש - מהן השעות שבהן עוזבים את כתי הספר היסודיים.

הי"ר א. רימלט:

חה"כ לויין יודע את מספר השעות. הוא מערער על מיעוט השעות.

א. פלד:

אז אני פטור מלהשיב.

חה"כ פרוש שאל מהן השעות בהן עוזבים את בית הספר בחום יום הלימודים. - כח"א-ד - בדרך כלל 4 שעות. עוזבים בערך בשעה 12. בכח"ד' לומדים 27 שעות: מלאות. כח"ה-ו - 5-6 שעות. עוזבים בין 12:30 ל-13:30. בכח"ז - 6-7 שעות. עוזבים בין 1:30-15:00. בכח"ח - בין 5-6 שעות. בבית ספר שיש בו יום לימודים ארוך, מסיימים בין 4-5 אחה"צ. בכתי ספר אזוריים יש תוספת שעות בגלל ההמתנה להסעה.

הי"ר א. רימלט:

האם הנימוקים לקביעת שעות אלה היתה להם הצדקה פדגוגית. האם הסעבות העיקריות לא

תקציביות?

א. פלד:

עד כמה שידוע לי, יש רבים שזוכרים מה היה בשנים 1936-1938, כשדנים בנושא כדאי לשמוע על ההיסטוריה של הנושא. כבר היו דברים מעולם.

ב. שחור:

אני מבקש לשמוע מה היו הסיבות לקביעת התקן בכח"א-ד?

א. פלד:

ההסבר שאני קיבלתי שהיו סיבות פדגוגיות נוסף לסיבות התקציביות. היה אצלנו ויכוח על שעת סיום הלימודים בכח"א, שמוקדמת בשעה אחת כהשוואה לגן. דווקא פדגוגים לחצו על קיום יום לימודים של 4 שעות ולא 5 שעות. אבל אני רוצה לומר שהסיבה היתה פדגוגית ולא תקציבית. אבל אני יכול לומר שבשטחון שנשמעו בנושא זה נימוקים פדגוגיים. אני מוכן לבדוק זאת מחדש ולהשיב תשובה יותר מפורטת.

ש. לויין:

אני מבקש שהועדה תדון בקיצוץ תקן השעות בכח"א-ג. ואני הגדרתי סאת כ"גזלה" שיש

להשיב אותה.

א. פלד:

ממתי הגזלה?

ש. לויין:

לפני 19-20 שנה.

א. פלד:

חה"כ הרמן שאלה אם ידוע שנמצאים בירושלים תלמידים שרצו ללמוד בבית ספר תיקון ונאמר

להם שרמתם נמוכה מהדרוש בבית ספר תיכון? הדבר הוא בטיפול העיריית והכעלויות העצמאיות. תשובתו של מנהל המחלקה העירונית היתה שכל תלמיד שפנה נתקבל בבית ספר תיכון. אם ידוע לחה"כ הרמן, אני מבקש שזה יופנה.

א. שמואל:

קורים מקרים שתלמידים פונים לבית ספר ולא מתקבלים, והעירייה מכרונת אותם לבית ספר אזורי. וההורים לא רוצים שהתלמידים ילמדו בבית הספר, ואז נוצרים מקרים שיש כתי ספר ריקים, ואילו תלמידים לא לומדים. לדוגמא, בבית ספר "בית אל ישבע". הורים אינם רוצים ללכת לשם. הם אינם רוצים ללכת לשם כי נראה להם שזו ירידה בדרגה.

הי"ר א. רימלט:

יש הורים שאם לא מקבלים את בית הספר שהם

א. רימלט:

הוצים ומציעים להם כתי ספר אחרים, הם אומרים מוטב שהילד יחכה, ואולי בשנה הבאה יחקל. אבל אינני יודע אם זה מכסה את כל המקרים שמדובר בהם.

א. פלד:

הה"כ כן שאל מה דין הכתות שחייבות להפסל ועדיין לא נפסלו?
אני מסרתי שאנו עורכים סקר באמצעות המנבנון של נר. תהיה ועדה פרלמנטרית כענין מכנים. אנו נעמיד עצמנו לשירות הועדה אני רק אבקש לתאם את החילת הועדה עם גמר הכנת הנתונים.

הי"ר א. רימלט:

נחכה ארכעה שכו עות.

א. פלד:

עד היום לדאכונני לא היה רישום אינוונטר מבני חינוך בארץ. אני מקווה שהדבר ימשך עוד כמה חודשים. בינתיים הידיעות על כתות פסולות מגיעות לא רק באמצעות הסקר ואנו מטפלים בכל בעיה כשמתעוררת. מידת הפתרון מותנית ככמות האמצעים שיעמדו לרשותנו. זה כודאי יובא בשכועות הקרובים כפורום המסויים של ועדת החינוך והכספים.

הי"ר א. רימלט:

אז נשמע על סולם העדיפויות.

א. פלד:

חברת הכנסת א. רזיאל-נאור שאלה מה מצב הדיונים בין הסתדרות המורים לבין משרד החינוך?
הדיונים מתנהלים כסדרם; גם עם הסתדרות המורים וגם עם ארגון המורים העל-יסודיים. אני מסכ את השדמה-לבכם שאנו על סף שכיתה - לא שכיתה על מישור היחסים בין משרד החינוך להסתדרות המורים, אלא על ענין האקדמאים. היות וארגון המורים התיכונים חבר בארגון האקדמאים, היות ותלוי ועומד איום שכיתה מטעם הארגונים האקדמאים, אני נוטה להניח שהדבר יפגע בכתי הספר.

א. רזיאל-נאור:

שאלתי את השאלה לא כל כך מתוך כדיחות הדעת, אלא כמפורש, לרגל תכיעות השכר. מה המצב בין משרד החינוך לבין הסתדרות המורים. האם דנים, האם זה הולך למישרין, האם צפויה שכיתה?

א. פלד:

לא ידוע לי, חוץ ממשכרים קטנים שפותרים אותם כמיטב יכולתנו, לא ידוע לי על משכר כענינים הספציפיים מחוץ למישור הכללי.

הה"כ א. רזיאל-נאור שאלה לאור תשובת תלמיד

תיכון שהם יתחילו לקחת את החוק לידיהם ולהגן מפני בריונות, מה עושה משרד החינוך למנוע מלחמת אזרחים קטנים באחיהם?
קשה לי לענות על השאלה. כביקור שערכת ברמת-גן לפני שלוש שכועות, שוחחתי עם תלמידים בב"ס תיכון "כליך". הם אמרו לי שמקום שנמצא בו בית הספר זה מקום שקט. ככל-אביב המצב חמור הרבה יותר. אני מודע שאין לי תצעה לפתרון ברגע זה. אנו מבררים, אנד נמצאים כמגע אם המוסדות ועם המשטרה, אבל לומר שאנני יכול להצביע על פתרון, זאת אינני יכול.

הי"ר א. רימלט:

אני מציע שמשרד החינוך יקח את היוזמה ויקים מטה בהשתתפות איש משרד החינוך ונציגי כל העיריות שאצלם קיימת הבעיה וכן נציגי המשטרה. הואיל והדבר מתרכז בעיקר בגד תלמידי תיכון, זה עלול להתפתח. מחוץ לכירוריים צריך לעשות משהו יותר או פרטיכי.

א. פלד:

למשל ברמת-גן מצאו פתרון, כך אמרו לי, הם צייסו את ההורים, את האבות שחושכים עצמם גברתנים כמידה מספקת כדי להיות נוכחים בפעילויות בית הספר בערבים. מנהל בית הספר וראש העיר אמרו שלפי הרגשתם זה מצנן את האוירה. זה לא מונע, אבל מקל. אני מודע לד"ר רימלט על הצעתו.

הה"כ כן שאל שאלה שה פנתה לשר. אינני יודע
תלמידי סמינרים אינם נהנים מהקלות כמס הכנסה כפי שנהנים מהם סטודנטים.

א. כץ:

א. פלד:
המטרה של נו להביא למעמד שווה בין תלמידי סמינרים וסטודנטים.

א. פלד:

חה"כ הרמן שאלה מה המשרד עושה בדבר התנדכות

למתן שעורי עזר ואם יש שעורים?

המשרד הקציב סחום לא קטן של כמה מאות אלפי

לירות לתמיכה בארגוני... המתנדבים. יש היום תופעה של שלושה סוגי פעילויות: פעילות בשכר מלא, בשכר חלקי ויש התנדכות מלאה. רוב הפעילויות הן מהסוג השני. התנדכות לתמורת שכר. בענין זה פעילים ארגונים שונים ואנו זומכים בהם. ארגון "עודד", "להכה", ארגון אמהות עובדות, ויצ"ו ועוד. אנו תומכים בארגונים אלה.

חה"כ קורן שאל מדוע קוצץ-סעיף אכסניות

הנוער יותר מחקציבים אחרים?

חקציב אכסניות הנוער לא קוצץ יותר מסעיפים

אחרים. חה"כ קורן טעה טעות אופטית. הסעיף החקציבי שבקרא עליו השם הזה, מכיל גם פעולות אחרות. הקיצוץ היה פרופורציונלי להיקף הפעולה והיה בכל הסעיפים.

לגבי השאלה האחרונה אני רוצה רק לרמוז תשובה:

כי זה נושא שאני מניח שנעלה אותו לדיון רק בעוד מספר חודשים: הטלוויזיה הלימודית. שאלה חה"כ רזיאל-נאור וחה"כ כץ. הם מבקשים אינפורמציה על התסיסה בקרב עובדי הטלוויזיה הלימודית, וכיצד חושב משרד החינוך לפתור את הבעיה?

אני יכול לאשר בצער שאנו נמצאים בנקודת מפנה

בטלוויזיה הלימודית עכשיו. ואני רוצה בכמה מלים להסביר מה לפי עניות דעתי קורה שם. אני אומר זאת לא על סמך שמיעה אלא על סמך טיפול אישי בכעיה. הטלוויזיה הלימודית כשהוקמה היתה "הטלוויזיה בישראל". מכחינת כוח-אדם מקצועי קלטה את מטב האנשים. כידוע לכם, תנאי העבודה היו טובים והאווירה היתה טובה. עם הקמת הטלוויזיה הכללית התחילה תחרות סמויה בין שתי הטלוויזיות. אנשי הטלוויזיה הלימודית זכו לשבחים רבים על טיב עבודתם. אנשי הטלוויזיה המקצועיים, לא אנשי החינוך, הגיעו למסקנה שהסרועים להיות אנשי טלוויזיה. הם רוצים להיות מבצעים. וכאן, לפי דעתי, התחילה להתפתח הרגשת תשכול קשה בקרב צלמים, מפיקים ובמאים, עד כדי כך שאחד אמר "אני רוצה לעשות טלוויזיה, ואתם נותנים לי לעשות שעור לאנגלית או לביולוגיה". מכאן פרושה יריעה רחבה של בעיות.

האם אנו נמצאים היום במצב שבו יהיה קו תחום ברור בין הטלוויזיה הכללית לבין הטלוויזיה הלימודית. טענת העובדים שהטלוויזיה הזו צריכה להיות חינוכית במובן הרחב של המלה ואז צריכה לכלול תחומים רבים והיא צריכה להיות בשלב מסוים מקבילה לטלוויזיה הכללית. בתביעה שלהם היא לאפיק נוסף. נדמה לי שאלה כשבאו לפני, זו היתה הכעיה שהציגו לפני. לזה

יש סימפטומים קיצוניים. קיימתי שני דיונים עם הנציגות שלהם ונעניתי

להזמנה להופיע באסיפה כללית של עובדי הטלוויזיה. אמרתי שאני בהחלט חושב שניכנס לכדיקה יסודית מחודשת של הנושא. אנו נמצאים לאחד תקופת נסיון של הטלוויזיה הלימודית ויש לה יתרונות וחסרונות. אנו דצים על בעיות פרופסיונליות שהם דורשים השוואת תנאי העבודה. כיום ה' הקרוב יש דיון בו עד הפועל של ההסתדרות אצל מר אברהמוביץ, עם איגודי עובדי המדינה, נציבות שירות המדינה, איגודי ההפקה, נציגיל האוצר ואנח נו.

ג. אל יעד:

קראתי על עוד שכיתה - בבית ספר תיכון חדש ביפו, שההורים משכיחים בקשר למכנים.

א. פלד:

זה בבית ספר יסודי. יש שם בעיה. ישנו בית-הספר שבטי ישראל. זו חטיבת כיננים שנמצאת

במכנה מנדטורי עתיק, ובמסגרת הארגון מחדש של בית הספר בעקבות הרפורמה, כנראה שחטיבת הכיננים היתה מיועדת למכנה אחר (איני בקיא בפרטים); מה שקורה הוא, שמול זה יש בית ספר יסודי גדול. נדמה לי שטענת ההורים של חלמידי בית הספר היסודי הוא שהם שמעו שמתנכלים לקחת את בית הספר היסודי. בינתיים אין שום דבר.

ש. לוי:

האם משרד החינוך ינהג במקרה כזה כפי שהבטיח, שיותר לא ינושלו. בת-ספר יסודיים כדי למצוא

מקום לחטיבות הכיננים.

א. כץ:

בממשל לנושא של מערכת היחסים עם ארגוני המורים. נדמה לי שלפני כשנה אמרת כאן שהמשרד עתיד לגבש הצעה עקרונית חדשה בנוגע למכנה השכר של המורים. האם לא כדי שנשמע מה החדש בנושא זה לפני שהחרב מתחפכת?

ש. לויין:
 לפני כמה חודשים שאלתי את המנכ"ל מתי יקבלו
 בוגרי בתי הספר התיכוניים של שנת תש"ל את העודות
 הכגרות. אנית שאתה מקווה שחוך חודשיי. לאחר שהזמן עבר, אני שואל מתי.
 למשל, בוגרי הגימנסיה הרצליה לא קיבלו עדיין.

א. פלד:
 שאלת ועניתי לך. אמרתי שהוצאות כבר ניתנו,
 והתעודות זה תהליך ממושך.

א. שמואל:
 הצענו שהמנכ"ל לא יצטרך לחתום על התעודות.
 שמנהל בית הספר יוכל לחתום על התעודות.

היו"ר א. דימל:
 בישיבה הבאה נסיים את חוק האחרים ונתחיל בסעיף
 2 של סדר היום - הצעה לסדר היום של ח"כ כץ.

א. פלד:
 בענין תצטו לסדר היום של ח"כ קץ. האם מותר
 לי לדעת מה הנושאים שיעלו לדיון?

א. כץ:
 אני מציע שהשוחח אתי אחר-כך.

הישיבה ננעלה בשעה 11:00